

Suvestinė redakcija nuo 2016-06-09 iki 2018-01-25

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2000, Nr. [11-261](#), i. k. 1002250ISAK00000050

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS

Į S A K Y M A S

**DĖL LIETUVOS MEDICINOS NORMOS MN 74:2000 „GYDYTOJAS CHIRURGAS.
TEISĖS, PAREIGOS, KOMPETENCIJA IR ATSAKOMYBĖ“ PATVIRTINIMO**

2000 m. sausio 28 d. Nr. 50
Vilnius

Vykdydamas Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros įstaigų įstatymą (Žin., 1994, Nr. [63-1231](#); 1998, Nr. [112-3099](#)),

1. T v i r t i n u:

1.1. Lietuvos medicinos normą MN 74:2000 „Gydytojas chirurgas. Teisės, pareigos, kompetencija ir atsakomybė“ (pridedama);

1.2. MN 74:2000 įgyvendinimo priemonių planą.

2. P a v e d u:

2.1. sveikatos priežiūros įstaigų vadovams organizuoti šios normos įgyvendinimą po įsakymo paskelbimo „Valstybės žiniuose“ ir užtikrinti gydytojų chirurgų darbą, vadovaujantis normos nurodymais;

2.2. įsakymo vykdymą kontroliuoti viceministrei R. Vaitkienei.

SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS

RAIMUNDAS ALEKNA

PATVIRTINTA
sveikatos apsaugos ministro
2000 m. sausio 28 d.
įsakymu Nr. 50

LIETUVOS MEDICINOS NORMA MN 74:2000

GYDYTOJAS CHIRURGAS

Teisės, pareigos, kompetencija ir atsakomybė

I. TAIKymo SRITIS

1. Ši medicinos norma reglamentuoja praktinės veiklos mastą, teises, pareigas, kompetenciją ir atsakomybę.
2. Ši norma privaloma visiems gydytojams chirurgams, dirbantiems Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros įstaigose, jų darbdaviams, taip pat asmenims ir institucijoms, kurie moko ir registruoja šiuos specialistus ir vertina jų veiklą.

II. NUORODOS

3. Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymas 1994 07 19, Nr. I-552; 1998 12 01, Nr. VIII-946 (Žin., 1994, Nr. [63-1231](#); 1998, Nr. [112-3099](#)).
4. Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros įstaigų įstatymas 1996 06 06, Nr. I-1367; 1998 11 24, Nr. VIII-910 (Žin., 1996, Nr. [66-1572](#); 1998, Nr. [109-2995](#)).
5. Lietuvos Respublikos gydytojo medicinos praktikos įstatymas 1996 09 25, Nr. I-555; 1998 05 19, Nr. VIII-749 (Žin., 1996, Nr. [102-2313](#); 1998, Nr. [52-1423](#)).
6. Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymas 1996 05 21, Nr. I-1343; 1998 12 15, Nr. VIII-972 (Žin., 1996, Nr. [55-1287](#); 1999, Nr. [62-2035](#)).
7. Lietuvos Respublikos pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatymas 1996 10 03, Nr. 1-1562 (Žin., 1996, Nr. [102-2317](#); 1998, Nr. [52-1425](#)).
8. Lietuvos Respublikos statistikos įstatymas 1993 10 12, Nr. I-270 (Žin., 1993, Nr. [54-1048](#); 1997, Nr. [65-1542](#)).
9. Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos 1991 10 30 nutarimas Nr. I-1939 „Dėl Lietuvos nacionalinės sveikatos koncepcijos ir jos įgyvendinimo“ (Žin., 1991, Nr. [33-893](#)).
10. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1990 12 29 nutarimas Nr. 389 „Dėl gydytojų rengimo rezidentūroje“ (Žin., 1991, Nr. [2-49](#)).
11. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos 1992 08 27 įsakymas Nr. 304 „Dėl naujo pavyzdžio gydytojo antspaudų“.
12. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir sveikatos apsaugos ministerijų 1998 01 09 įsakymas Nr. 14/6 „Dėl nedarbingumo pažymėjimų bei nėštumo ir gimdymo atostogų pažymėjimų blankų, taip pat nedarbingumo pažymėjimų bei nėštumo ir gimdymo atostogų pažymėjimų davimo taisyklių tvirtinimo“ (Žin., 1998, Nr. [7-155](#)).
13. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos 1994 02 22 įsakymas Nr. 56-k „Dėl medicinos gydytojo specialybės ir pareigybės patvirtinimo“ (Žin., 1994, Nr. [17-287](#)).
14. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos 1991 12 27 įsakymas Nr. 391 „Dėl Respublikos sveikatos įstaigų ir privačia praktika užsiimančių medikų aprūpinimo medicinos ir buhalterinės apskaitos formomis“.
15. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos 1990 11 07 įsakymas Nr. 356 „Dėl infekcinių ir parazitinių ligų registravimo Respublikoje“.
16. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos 1991 04 19 įsakymas Nr. 117 „Dėl skubių pranešimų Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai ir Respublikiniam higienos centrui pateikimo tvarkos“.

17. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos 1999 03 10 įsakymas Nr. 115 „Dėl sveikatos priežiūros specialistų profesinės kompetencijos patikrinimo tvarkos“ (Žin., 1999, Nr. [27-782](#)).

18. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 1999 02 05 įsakymas Nr. 61 „Dėl asmens sveikatos priežiūros specialybių ir subspecialybių sąrašo“ (Žin., 1999, Nr. [15-404](#)).

19. MN 74 „Medicinos gydytojas. Funkcijos, pareigos, teisės, kompetencija ir atsakomybė“.

20. MN 14 „Bendrosios praktikos gydytojas. Funkcijos, pareigos, teisės, kompetencija ir atsakomybė“.

21. HN 39 „Medicininis gaminių dezinfekavimas, iki sterilizacinis plovimas, sterilizavimas, metodai, priemonės, režimas“.

III. TERMINAI IR APIBRĖŽIMAI

22. **Chirurgija** – medicinos mokslo šaka, tiriant ligas, kurios gydomos mechaniškai veikiant patologinį procesą.

23. **Gydytojas chirurgas** – gydytojas specialistas, turintis licenciją verstis chirurgo praktika Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros įstaigose.

24. **Ligos atpažinimas** – ligos priežasčių požymių išmanymas bei gebėjimas atpažinti konkrečią ligą ir nustatyti diagnozę.

25. **Gydymo principai ir taktika** – pagrindiniai gydytojo veiksmai ir jų seka, kuriais siekiama pašalinti (arba susilpninti) ligos priežastį, poveikį, sugrąžinti sutrikusias organizmo funkcijas, palengvinti ligos poveikį žmogui.

26. **Būtinoji medicinos pagalba** (žr. būtinų medicinos pagalbos sąrašą) – gydytojo teikiama kvalifikuota medicinos pagalba, be kurios padidėtų paciento mirties arba sunkių komplikacijų rizika.

IV. BENDROSIOS NUOSTATOS

27. Chirurgo kvalifikaciją įgyja gydytojas, baigęs chirurgijos rezidentūrą.

28. Gydytojas chirurgas pagal kompetenciją teikia kvalifikuotą ir specializuotą medicinos pagalbą bei sprendžia chirurginių ligų diagnostikos, gydymo, profilaktikos, dispanserizacijos ir ligonių reabilitacijos klausimus, teikia jiems psichologinę pagalbą, propaguoja sveiką gyvenseną.

29. Gydytojas privalo gauti licenciją verstis chirurgo praktine veikla Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

30. Gydytojas chirurgas prireikus teikia medicinos gydytojo kompetencijai priskirtą medicinos pagalbą (žr. 19 p.).

31. Pagal šioje normoje nustatytą kompetenciją gydytojas chirurgas veikia savarankiškai ir atsako už savo veiksmus teisės aktų nustatyta tvarka.

32. Gydytojas chirurgas pavaldus padalinio ir įstaigos vadovui.

33. Gydytojas chirurgas, kitiems specialistams diagnozavus jo kompetencijai nepriskirtas ligas, privalo tirti ir gydyti pagal jų nurodytą planą bei metodus, tų metodų parodymus, priešparodymus ir galimas komplikacijas, prireikus perduoti pacientą tirti bei gydyti kitiems specialistams.

V. TEISĖS

34. Gydytojas chirurgas turi teisę:

34.1. Dirbti visų nuosavybės formų asmens sveikatos priežiūros įstaigose, prireikus – gydyti pacientus namie, siųsti juos ištirti arba gydyti į ligonines bei sanatorijas, konsultuoti kitų specialybių gydytojus chirurgijos klausimais.

34.2. Nustatyta tvarka išrašyti visų rūšių receptus, nedarbingumo pažymėjimus, mirties liudijimus, pildyti kitus medicininius dokumentus.

- 34.3. Turėti gydytojo asmens spaudą.
- 34.4. Naudotis gydytojams suteiktomis socialinėmis ir kvalifikacijos kėlimo garantijomis.
- 34.5. Gauti iš valstybės ir privačių asmens sveikatos priežiūros įstaigų darbui būtiną informaciją apie jo gydomus ligonius.
- 34.6. Gauti specialiąją informaciją apie gydomų pacientų veiklos ir gyvenamosios vietos ekologinę padėtį bei detalią informaciją apie paciento darbo sąlygas.
- 34.7. Užkrečiamųjų ligų įstatymo nustatyta tvarka naudotis teisėsaugos struktūrų pagalba ieškant ligonių, kurie yra infekcinių ligų platinimo šaltiniai.
- 34.8. Dalyvauti pasitarimuose, konferencijose, kur nagrinėjami pacientų sveikatos priežiūros klausimai.
- 34.9. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai, savivaldybių ir apskrities gydytojams, sveikatos priežiūros įstaigų administracijai siūlyti, kaip gerinti sergančiųjų chirurginėmis ligomis diagnostiką, gydymą bei profilaktiką.
- 34.10. Siūlyti darbdaviams, kaip gerinti darbo sąlygas.
- 34.11. Reikalauti darbdavio sudaryti darbo sąlygas (patalpos, įrenginiai, higieninės sąlygos, apsaugos priemonės, aparatūros priežiūra bei jos atnaujinimas), nurodytas kiekvienos diagnostinės ar gydamosios procedūros metodikoje.
- 34.12. Teisės aktų nustatyta tvarka siūsti pacientus negaliai įvertinti.
- 34.13. Atsisakyti taikyti asmens sveikatos priežiūros metodus, kurie prieštarauja gydytojo etikos principams ir moralės normoms, jeigu tai nesukels realaus pavojaus asmens sveikatai arba gyvybei.
- 34.14. Praktiškai įgyvendinti Lietuvoje įteisintus naujus tyrimo ir diagnostikos metodus.

VI. PAREIGOS

- 35. Gydytojas chirurgas privalo:
 - 35.1. Vadovautis gydytojo chirurgo medicinos norma, pareiginėmis instrukcijomis, įstaigos įstatais, vidaus tvarkos taisyklėmis, kitais Lietuvos Respublikos įstatymais bei teisės aktais.
 - 35.2. Taikydamas Lietuvoje įteisintus tyrimo metodus, diagnozuoti chirurgines ligas, gydyti pacientus, kuriems įtariama ar nustatyta chirurginė liga, rekomenduoti jiems profilaktikos priemonės.
 - 35.3. Paciento tyrimo, gydymo, profilaktinio darbo rezultatus žymėti medicinos dokumentuose.
 - 35.4. Nustatyta tvarka teikti statistikos ir kitus privalomuosius duomenis, registruoti ir pranešti teritoriniam visuomenės sveikatos centrui apie išaiškindą infekcinę, lytiškai plintančią ligą, apsinuodijimą maistu bei profesinį apsinuodijimą arba apie infekcinių ligų užkrato nešiotojų, esančių namuose, sanitarinio-epidemiologinio režimo pažeidimą.
 - 35.5. Per penkerius metus išklaudyti ne mažiau kaip 200 kvalifikacijos kėlimo kursų valandų.
 - 35.6. Laikytis Lietuvos Respublikos sveikatos sistemą reglamentuojančių įstatymų ir kitų teisės aktų.
 - 35.7. Nustatyta tvarka teikti statistikos ir kitus privalomuosius atskaitomybės duomenis Sveikatos apsaugos ministerijai, savivaldybės ir apskrities gydytojui, visuomenės sveikatos centrui ir kitoms sveikatos priežiūros įstaigoms bei teisėsaugos institucijoms.
 - 35.8. Atlikti laikinojo nedarbingumo ekspertizę teisės aktų nustatyta tvarka.
 - 35.9. Dirbant vadovautis medicinos etikos ir deontologijos taisyklėmis, gerbti pacientų teises, saugoti jų medicinines paslaptis įstatymo nustatyta tvarka.
 - 35.10. Teikti būtinąją medicinos pagalbą ištikus traumai, apsinuodijus bei susirgus ūminėmis ligomis (žr. galiojančią būtinąsios medicinos pagalbos sąrašą).
 - 35.11. Žinoti kenksmingus gydytojo chirurgo darbo veiksnius, laikytis pačiam ir reikalauti kitų laikytis saugaus darbo taisyklių.

35.12. Nepriskirtais jo kompetencijai atvejais (neišvardytais VII skyriuje) siųsti pacientą konsultuoti ir gydyti pas atitinkamos srities specialistą.

35.13. Nustatyta tvarka pranešti policijai apie sužeidimus šaltuoju, šaunamuoju ginklu ir kitus smurtinius sužalojimus.

35.14. Propaguoti sveiką gyvenseną, ligų prevencijos ir sveikatos tausojimo bei ugdymo priemones.

35.15. Vykdyti privalomasias sveikatos programas.

35.16. Bendradarbiauti su kitais asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros, slaugos ir socialinės rūpybos darbuotojais bei specialistais.

VII. KOMPETENCIJA

36. Gydytojas chirurgas turi žinoti:

36.1. Sveikatos apsaugos ir socialinės medicinos organizavimo pagrindus.

36.2. Medicininės etikos ir deontologijos reikalavimus.

36.3. Medicinos pagalbos ir veiklos kokybės pagrindinius rodiklius.

36.4. Darbo su dokumentais, raštvedybos ir darbo vietų racionalaus įrengimo pagrindus.

36.5. Medicinos statistikos pagrindus.

36.6. Sveikatos draudimo principus ir rūšis.

36.7. Paciento siuntimo negaliai ir nedarbingumui įvertinti procedūrą.

36.8. Šeimos sveikatos ir socialinės apsaugos pagrindus, moters ir vaiko sveikatos apsaugos teises bei socialines garantijas.

36.9. Asmens fizinės ir psichinės raidos etapus bei ypatybes, šeimos psichologijos pagrindus.

36.10. Ligų profilaktikos problemas ir bendruosius ligų rizikos veiksnius.

36.11. Racionalios mitybos, sveikos gyvensenos principus, sveikatos mokymo principus.

36.12. Profesinių ligų profilaktikos metodus.

36.13. Pagrindinius slaugos principus, tanatologijos pagrindus.

36.14. Sveiko žmogaus ir ligonio psichologiją, mokėti bendrauti su ligoniais, jų šeimų nariais ir kolegomis.

36.15. Žmogaus anatomiją, histologiją, embriogenezę ir patologiją.

36.16. Patologijos priežastis, jų ląstelines, biocheminius, imunologinius mechanizmus ir jų farmakologinės korekcijos būdus.

37. Gydytojas chirurgas pagal savo kompetenciją turi mokėti diagnozuoti ir gydyti šiuos sveikatos sutrikimus ir būkles (kodai pagal Tarptautinės statistinės ligų ir sveikatos sutrikimų klasifikacijos dešimtąjį pataisytą ir papildytą leidimą „Sisteminis ligų sąrašas“ (Australijos modifikacija, TLK-10-AM) toliau – (TLK-10-AM):

37.1. streptokokinį sepsį, A40;

37.2. kitą sepsį, A41;

37.3. rožę, A46;

37.4. dujinę gangreną, A48.0;

37.5. toksinio šoko sindromą, A48.3;

37.6. virškinimo organų piktybinius navikus, C15–C26;

37.7. odos piktybinę melanomą (tik po dermatoskopinio ištyrimo), C43;

37.8. kitus odos piktybinius navikus (tik po dermatoskopinio ištyrimo), C44;

37.9. krūties piktybinį naviką, C50;

37.10. vyro lyties organų piktybinius navikus, C60–C63;

37.11. šlapimo organų piktybinius navikus, C64–C68;

37.12. skydliaukės piktybinį naviką, C73;

37.13. antinksčių piktybinį naviką, C74;

37.14. metastazinį ir nepatikslingą limfmazgių piktybinį naviką, C77;

37.15. kvėpavimo ir virškinimo organų metastazinį piktybinį naviką, C78;

- 37.16. kitų lokalizacijų metastazinių piktybinių naviką, C79;
- 37.17. nenurodytų lokalizacijų piktybinių naviką, C80;
- 37.18. melanomą *in situ* (tik po dermatoskopinio ištyrimo), D03;
- 37.19. odos karcinomą *in situ* (tik po dermatoskopinio ištyrimo), D04;
- 37.20. storosios (gaubtinės) žarnos, tiesiosios žarnos, išangės ir išangės kanalo gerybinį naviką, D12;
- 37.21. kitą ir netiksliai apibrėžtą virškinimo sistemos dalių gerybinį naviką, D13;
- 37.22. riebalinio audinio gerybinį naviką, D17;
- 37.23. jungiamojo audinio ir kitų minkštųjų audinių gerybinį naviką, D21;
- 37.24. melanocitinį apgamą (tik po dermatoskopinio ištyrimo), D22;
- 37.25. kitus odos gerybinius navikus (tik po dermatoskopinio ištyrimo), D23;
- 37.26. burnos ertmės ir virškinimo organų nepatikslintos ir nežinomos eigos navikus, D37;
- 37.27. kitą netoksinę strumą (gūžį), E04;
- 37.28. tirotoksikozę (hipertirozę), E05;
- 37.29. 1 tipo cukrinį diabetą su kraujotakos komplikacija, E10.5;
- 37.30. 2 tipo cukrinį diabetą su kraujotakos komplikacija, E11.5;
- 37.31. kitą patikslintą cukrinį diabetą su kraujotakos komplikacija, E13.5;
- 37.32. nepatikslintą cukrinį diabetą su kraujotakos komplikacija, E14.5;
- 37.33. hipoparatiroidizmą, E20;
- 37.34. hiperparatiroidizmą ir kitus prieskydinių liaukų funkcijos sutrikimus, E21;
- 37.35. kraujo tūrio sumažėjimą, E86;
- 37.36. kitus skysčių, elektrolitų bei rūgščių ir šarmų balanso sutrikimus, E87;
- 37.37. aterosklerozę, I70;
- 37.38. galūnių arterijų aterosklerozę, I70.2;
- 37.39. pilvinės aortos aneurizmą, plyšusią, I71.3;
- 37.40. pilvinės aortos aneurizmą, nenurodant plyšimo, I71.4;
- 37.41. arterijų emboliją ir trombozę, I74;
- 37.42. flebitą ir tromboflebitą, I80;
- 37.43. kojų venų varikozę, I83;
- 37.44. hemorojų, I84;
- 37.45. stemplės venų mazgus, I85;
- 37.46. poflebitinį sindromą, I87.0;
- 37.47. nespecifinį limfadenitą, I88;
- 37.48. limfangitą, I89.1;
- 37.49. ezofagitą, K20;
- 37.50. gastroezofaginio reflukso ligą, K21;
- 37.51. stemplės obstrukciją, K22.2;
- 37.52. stemplės perforaciją, K22.3;
- 37.53. gastroezofaginio plyšimo hemoraginį sindromą, K22.6;
- 37.54. skrandžio opą, K25;
- 37.55. dvylikapirštės žarnos opą, K26;
- 37.56. gastrojejuninę opą, K28;
- 37.57. gastritą ir duodenitą, K29;
- 37.58. ūminį skrandžio išsiplėtimą, K31.0;
- 37.59. suaugusiųjų hipertrofinę prievartės stenozę, K31.1;
- 37.60. dvylikapirštės žarnos obstrukciją, K31.5;
- 37.61. skrandžio ir dvylikapirštės žarnos fistulę, K31.6;
- 37.62. kirmelinės ataugos ligas, K35–K38;
- 37.63. kirkšninę išvaržą, K40;
- 37.64. šlauninę išvaržą, K41;
- 37.65. bambinę išvaržą, K42;
- 37.66. pilvinę išvaržą, K43

- 37.67. diafragminę išvaržą, K44;
- 37.68. kitas pilvines išvaržas, K45;
- 37.69. neinfekcinį enteritą ir kolitą, K50–K52;
- 37.70. žarnų kraujotakos sutrikimus, K55;
- 37.71. paralyžinį žarnų nepraeinamumą ir obstrukciją be išvaržos, K56;
- 37.72. žarnų divertikulinę ligą, K57;
- 37.73. išangės ir tiesiosios žarnos įplėšas ir fistules, K60;
- 37.74. išangės ir tiesiosios žarnos srities abscesą, K61;
- 37.75. kitas išangės ir tiesiosios žarnos ligas, K62;
- 37.76. žarnos abscesą, žarnos perforaciją (netrauminę), žarnos fistulę, žarnos opą, K63.0–K63.3;
- 37.77. peritonitą, K65;
- 37.78. pilvaplvėvės sąaugas, K66.0;
- 37.79. kepenų abscesą, K75.0;
- 37.80. vartų venos flebitą, K75.1;
- 37.81. vartų venos hipertenziją, K76.6;
- 37.82. hepatorenalinį sindromą, K76.7;
- 37.83. tulžies pūslės akmenligę, K80;
- 37.84. cholecistitą, K81;
- 37.85. kitas tulžies pūslės ligas, K82;
- 37.86. kitas tulžies latakų ligas, K83;
- 37.87. ūminį pankreatitą, K85;
- 37.88. kitas kasos ligas, K86;
- 37.89. sindromus po skrandžio chirurginės operacijos, K91.1;
- 37.90. po procedūros išsivysčiusį žarnų nepraeinamumą, K91.3;
- 37.91. sutrikimus po enterostomijos ir kolostomijos, K91.4;
- 37.92. pocholecistektominį sindromą, K91.5;
- 37.93. odos abscesą (pūlinį), furunkulą (šunvotę) ir karbunkulą (piktvotę), L02;
- 37.94. celiulitą, L03;
- 37.95. ūminį limfadenitą (limfmazgių uždegimą), L04;
- 37.96. pilonidinę cistą, L05;
- 37.97. kitas vietinės odos ir poodinių audinių infekcijas, L08;
- 37.98. niežėjimą, L29;
- 37.99. įaugusį nagą, L60.0;
- 37.100. supūliavusį hidradenitą (pūlingą prakaito liaukų uždegimą), L73.2;
- 37.101. pragulų opas, L89;
- 37.102. pūlinį artritą, M00;
- 37.103. podagrą, M10;
- 37.104. tepalinio maišelio (bursos) abscesą, M71.0;
- 37.105. kitas minkštųjų audinių ligas, neklasifikuojamas kitur, M79;
- 37.106. osteoporozę su pataloginiu lūžiu, M80;
- 37.107. kaulo vientisumo pažeidimus, M84;
- 37.108. osteomielitą, M86;
- 37.109. inkstų ir šlapimo takų akmenligę, N20–N23;
- 37.110. cistitą, N30;
- 37.111. sėklidės ir sėklinio virželio vandenę, sėklidės užsisukimą, orchitą ir epididimitą, N43–N45;
- 37.112. apyvarpės perteklių, fimozę, parafimozę, N47;
- 37.113. gerybinę krūties displaziją, N60;
- 37.114. uždegiminių krūties pažeidimus, N61;
- 37.115. šoką po aborto, negimdinio nėštumo ir nėštumo su pūsline išvisa, O08.3;
- 37.116. gangreną, neklasifikuojamą kitur, R02;

- 37.117. kraujavimą iš kvėpavimo takų, R04;
- 37.118. išmatų nelaikymą, R15;
- 37.119. gelta, nepatikslintą, R17;
- 37.120. ascitą, R18;
- 37.121. kitus simptomus ir požymius, susijusius su virškinimo sistema ir pilvu, R19;
- 37.122. skausmą, susijusį su šlapinimusi, R30;
- 37.123. hematuriją, nepatikslintą, R31;
- 37.124. šlapimo susilaikymą (retenciją), R33;
- 37.125. šlapimo neišsiskyrimą (anuriją) ir mažą šlapimo kiekį (oliguriją), R34;
- 37.126. kitus simptomus ir požymius, susijusius su šlapimo organų sistema, R39;
- 37.127. sustingimą (stuporą), R40.1;
- 37.128. komą, nepatikslintą, R40.2;
- 37.129. skausmą, neklasifikuojamą kitur, R52;
- 37.130. šoką, neklasifikuojamą kitur, R57;
- 37.131. kraujavimą, neklasifikuojamą kitur, R58;
- 37.132. edemą, neklasifikuojamą kitur, R60;
- 37.133. padidėjusį eritrocitų nusėdimo greitį ir pakitusį plazmos klampumą, raudonųjų kraujo kūnelių (eritrocitų) pakitimus, baltųjų kraujo kūnelių (leukocitų) pakitimus, neklasifikuojamus kitur, padidėjusį gliukozės kiekį kraujyje, nenormalų fermentų kiekį serume, laboratorinius žmogaus imunodeficito viruso (ŽIV) radinius, kitus nenormalius imunologinius radinius serume, kitus plazmos baltymų pakitimus, R70–R77;
- 37.134. nenormalius šlapimo tyrimo duomenis be diagnozės, R80–R82;
- 37.135. galvos paviršinį sužalojimą, galvos žaizdą, S00, S01;
- 37.136. kaukolės ir veido kaulų lūžius, S02;
- 37.137. intrakranijinį sužalojimą, S06;
- 37.138. kaklo sužalojimus, S10–S19;
- 37.139. krūtinės ląstos sužalojimus, S20–S29;
- 37.140. pilvo, juosmens, stuburo juosmeninės dalies ir dubens sužalojimus, S30–S39;
- 37.141. pečių lanko ir žasto sužalojimus, S40–S49;
- 37.142. alkūnės ir dilbio sužalojimus, S50–S59;
- 37.143. riešo ir plaštakos sužalojimus, S60–S69;
- 37.144. klubo ir šlaunies sužalojimus, S70–S79;
- 37.145. kelio ir blauzdos sužalojimus, S80–S89;
- 37.146. čiurnos ir pėdos sužalojimus, S90–S99;
- 37.147. kelių kūno sričių sužalojimus, T00–T07;
- 37.148. nepatikslintų liemens, galūnės dalių ar kūno sričių sužalojimus, T08–T14;
- 37.149. svetimkūnių, patekusių pro natūralias angas, poveikį, T15–T19;
- 37.150. kūno išorinio paviršiaus nudegimus, klasifikuojamus pagal sritį, T20–T25;
- 37.151. kvėpavimo takų nudegimus, kitų vidaus organų nudegimus, T27–T28;
- 37.152. dauginių ir nepatikslintų kūno sričių nudegimus, T29–T31;
- 37.153. nušalimus, T33–T35;
- 37.154. asfiksiją, T71;
- 37.155. kitų išorinių priežasčių poveikį, T75;
- 37.156. anafilaksinį šoką, nepatikslintą, T78.2;
- 37.157. tam tikras ankstyvas traumų komplikacijas, neklasifikuojamas kitur, T79;
- 37.158. komplikacijas po infuzijos, transfuzijos ir gydomosios injekcijos, T80;
- 37.159. procedūrų komplikacijas, neklasifikuojamas kitur, T81;
- 37.160. komplikacijas, būdingas replantacijai ir amputacijai, T87;
- 37.161. anafilaksinį šoką dėl tinkamai vartojamo tinkamo preparato nepageidaujamo poveikio, T88.6;
- 37.162. galvos sužalojimų padarinius, T90;
- 37.163. kaklo ir liemens sužalojimų padarinius, T91;

- 37.164. rankos sužalojimų padarinius, T92;
- 37.165. kojos sužalojimų padarinius, T93;
- 37.166. sužalojimų, apimančių kelias ir nepatikslingas kūno sritis, padarinius, T94;
- 37.167. nudegimų ir nušalimo padarinius, T95

Punkto pakeitimai:

Nr. [V-696](#), 2016-06-02, paskelbta TAR 2016-06-08, i. k. 2016-15636

38. Išmanyti 37 punkte nurodytų ligų chirurgo ar konservatyviojo gydymo parodymus, priešparodymus, metodus, jų panašumus bei skirtumus.

39. Išmanyti 37 punkte nurodytų ligų antrinės prevencijos principus, metodus, parodymus, priešparodymus.

40. Gydytojas chirurgas turi mokėti atlikti šias operacijas:

40.1. Endokrinines:

- strumektomijos;
- tiroidektomijos;
- paratiroidinės liaukos pašalinimo.

40.2. Kraujagyslių:

- venasekcijos;
- varikektomijos;
- kraujagyslių siūlės (susiuavimo, skubiu atveju);
- embolektomijos (skubiu atveju).

40.3. Krūtinės ląstos ir ertmės:

- torakocentezės;
- torakotomijos;
- plaučių siūlės (skubiu atveju);
- širdies siūlės (skubiu atveju);
- diafragmos siūlės (skubiu atveju).

40.4. Pilvo sienos ir ertmės organų:

- laparotomijos;
- opos užsiuvimo, piloroplastikos;
- gastroenterostomijos;
- cholecistektomijos;
- laparoskopinės cholecistektomijos;
- cholecistektomijos ir tulžies latakų drenavimo;
- tulžies pūslės ir žarnų jungties;
- skrandžio rezekcijos (skubiu atveju);
- plonosios žarnos rezekcijos;
- storosios žarnos rezekcijos;
- dirbtinės išangės sudarymo;
- apendektomijos;
- hernioplastikos;
- pooperacinių pilvo sienos išvaržų plastikos;
- adheziotomijos;
- laparocentezės, diagnostinės laparoskopijos;
- splenektomijos;
- kepenų siūlės (skubiu atveju).

40.5. Skeleto ir raumenų sistemos:

- šlaunies amputacijos;
- blauzdos amputacijos;
- pėdos amputacijos;
- piršto amputacijos;
- nekrektomijos, sekvestrektomijos.

40.6. Urogenitalinės sistemos:

- varikocelktomijos;
- hidrocelktomijos;
- epicistostomijos (atviros, troakarinės);
- cirkumcizijos;
- inksto siūlės (skubiu atveju);
- nefrektomijos (skubiu atveju).

40.7. Traumatologines:

- implantatų pašalinimo;
- kaulų išnirimų atitaisymo;
- svetimkūnių pašalinimo;
- repozicijos ir gipsavimo.

40.8. Odos ir paodžio:

- pūlinio įpjovimo ir išpjovimo;
- lipomų, ateromų, fibromų ekstirpacijos;
- įaugusio nago;
- mastito įpjovimo, drenavimo;
- pirminio chirurginio žaizdos sutvarkymo.

40.9. Koloproktologines:

- išorinių hemoroidų trombozės – trombektomijos;
- hemorojaus (išskyrus IV° ar recidyvą) – hemoroidektomijos;
- anorektinės fistulės (išskyrus aukštą ir recidyvus) – Gabrielio operaciją;
- ūminio paraproktito (išskyrus tarpvietės dujinę gangreną, recidyvus): Gabrielio operaciją;

atvėrimą;

- pilonidinės fistulės ir cistos (išskyrus recidyvą): atvėrimo; radikalaus išpjovimo;
- išangės įplėšos išpjovimo;
- ūminės storosios žarnos ir tarpvietės traumos: pirminį žaizdos sutvarkymą; kilpinę kolostomą;

- mechaninio žarnų nepraeinamumo: obstrukcinės gaubtinės žarnos rezekcijos; kilpinės dekompresinės kolostomos;

- kondilomų, papilomų išpjovimo.

40.10. Neurochirurginės intervencijos:

- galvos žaizdų sutvarkymo;
- gėrybinių galvos odos ir pooodžio navikų pašalinimo.

40.11. Veido-žandikaulių ir burnos chirurgijos intervencijos:

- kraujavimo stabdymo esant veido minkštųjų audinių ir kaulų pažeidimų;
- kaklo cistų išpjovimo;
- laikinos mobilizacijos lūžus veido kaulams. Kaulų lūžimų diagnostikos;
- pirmosios pagalbos gresiančios asfiksijos atveju (intubacijos, tracheostomijos);
- chirurginio veido žaizdų sutvarkymo;
- veido ir kaklo pūlingų uždegimų diagnostika ir neatidėliotina pagalba;
- veido nušalimų ir nudegimų diagnostikos ir neatidėliotinos pagalbos.

41. Gydytojas chirurgas turi teisę atlikti kitas operacijas ir diagnostines bei gydymo procedūras pagal nustatyta tvarka įgytus paslaugų sertifikatus.

42. Rekomenduojama, kad, baigus gydytojo chirurgo rezidentūrą, gydytojo chirurgo rezidento atliktų operacijų sąrašas atitiktų priede nurodytas operacijas (priedas).

VIII. ATSAKOMYBĖ

43. Gydytojas chirurgas už padarytas profesines ir etines klaidas, aplaidumą ar netinkamą jam priklausančių funkcijų vykdymą bei kompetencijos viršijimą traukiamas drausminė, materialinė, administracinė ar baudžiamoji atsakomybė Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

Chirurgijos rezidentūros metu rekomenduojamų atlikti operacijų sąrašas:

Operacijos pavadinimas	Operacijų skaičius, kurį rezidentas turėtų atlikti chirurgijos rezidentūros metu
1. Endokrininė:	
- strumektomijos.	3
2. Kraujagyslių:	
- varikektomijos	4
- kraujagyslių siūlės (susiuvimo)	3
- embolektomijos	1
- hemoroidektomijos.	5
3. Krūtinės ląstos ir ertmės:	
- torakocentezės	10
- torakotomijos.	2
4. Pilvo sienos ir ertmės organų:	
- laparotomijos	10
- opos užsiuvimo, pyloroplastikos	3
- gastroenterostomijos	1
- cholecistektomijos	5
- laparoskopinės cholecistektomijos	4
- cholecistektomijos, cholecistektomijos ir choledochostomijos, biliodigestyvinės jungties	5
- plonosios žarnos rezekcijos	3
- storosios žarnos rezekcijos	2
- dirbtinės išangės sudarymo	3
- apendektomijos	30
- hernioplastikos	20
- pooperacinių pilvo sienos išvaržų plastikos	1
- adheziotomijos	2
- laparocentezės, diagnostinės laparoskopijos.	5
5. Skeleto – raumenų sistemos:	
- šlaunies amputacijos	2
- blauzdos amputacijos	2
- pėdos amputacijos	2
- piršto amputacijos	3
- nekrektomijos, sekvestrektomijos	5
- lipomų, fibromų ir ateromų ekstirpacijos.	10
6. Urogenitalinės sistemos:	
- varikocelktomijos	2
- hidrocelktomijos	2
- epicistostomijos (atviros, troakarinės)	4
- cirkumcizijos.	2
7. Traumatologinės:	
- implantatų pašalinimo	8
- kaulų išnirimų atitaisymo	10
- svetimkūnių pašalinimo	4
- repozicijos ir gipsavimo	15
8. Odos ir poodžio operacijos	15

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, Įsakymas

Nr. [V-696](#), 2016-06-02, paskelbta TAR 2016-06-08, i. k. 2016-15636

Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000 m. sausio 28 d. įsakymo Nr. 50 „Dėl Lietuvos medicinos normos MN 74:2000 „Gydytojas chirurgas. Teisės, pareigos, kopetencija ir atsakomybė“ patvirtinimo“ pakeitimo